

насилю» несе в собі ці новели. Певні моменти вже діють. Вчинення злочину в присутності дитини – це буде обтяжуюча обставина, яка впливатиме на покарання особи. Вчинення злочину щодо подружжя (неважливо, чи це зареєстроване подружжя, чи співмешкання, близькі особи, розлучені особи) – все це має бути враховано суддею при винесенні вироку та при вирішенні питань щодо покарання особи. У новому законі особливу увагу звернено на взаємодію та координацію між всіма суб'єктами, які мають протидіяти цьому явищу, а найкраще – запобігати, щоб у подальшому ми мали зниження темпів і зменшення найбільш яскравих у негативному сенсі форм. Одним із них стане склад злочину, передбачений статтею № 126, а саме: домашнє насильство. Умисне, систематичне, фізичне, психічне або економічне насилля над одним із членів подружжя іншим, незалежно від статі, стане кримінально караним. Крім того, обмежувальний припис діє лише частково, а терміновий заборонний припис не діє взагалі на даному етапі. Рішень приймаються дуже мало.

Більше того, одним із ризиків, що буде враховуватись при обранні запобіжних заходів, у тому числі й триманні під вартою, стане так званий летальний ризик у справах про домашнє насилля. Це можливість доступу до зброї і можливість переслідувати особу, яка визнається потерпілою [5].

Список бібліографічних посилань

1. Вілс Ентоні, Калашник Ольга. Протидія домашньому насильству : практ. посіб. для поліцейських / Рада Європи. 75 с. URL: <https://rm.coe.int/cvavgu-jan2018-4-ua-web/16807874e0> (дата звернення: 19.10.2018).
2. Фонд Народонаселення ООН в Україні : сайт. URL: <http://www.unfpa.org.ua/publications/470.html> (дата звернення: 19.10.2018).
3. Laferté A., Levchenko K., Cherepakha K., Lehenka M., Socquet-Juglard M. Criminal justice practice and violence against women. Assessment of the readiness of the Ukrainian criminal justice system to implement the principles of the Istanbul Convention Editorial contribution by: Heather Huhtanen / DCAF, «La Strada – Ukraine». Kyiv : Agency Ukraine, 2017.
4. Про попередження насильства в сім'ї : закон України від 15.11.2001 № 2789-III : втратив чинність на підставі закону № 2229-VIII (2229-19) від 07.12.2017 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2789-14> (дата звернення: 19.10.2018).
5. Зміни в законодавстві проти домашнього насильства: до чого готуватимуть прокурорів? // Громадське радіо : сайт. URL: <https://hromadskeradio.org/programs/kyiv-donbas/zminy-v-zakonodavstvi-proti-domashnogo-nasyistva-do-chogo-gotuvatymut-prokuroriv> (дата звернення: 19.10.2018).

Одержано 01.11.2018

УДК 343.123.12

В'ячеслав Віталійович ДАВИДЕНКО,

кандидат юридичних наук,

*заступник начальника Головного управління Національної поліції в Харківській області –
начальник кримінальної поліції*

ПРО ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ В ГРОМАДСЬКИХ МІСЦЯХ

Організація і тактика дій працівників кримінальної поліції у межах оперативно-розшукового забезпечення досудового розслідування має свої особливості, обумовлені, насамперед, керуючою роллю слідчого, який є керівником у розслідуванні конкретного злочину. Втім, слід зазначити, що не дивлячись на загальну мету розслідування, кожен з учасників процесу діє доступними йому методами і засобами з точним розмежуванням професійних повноважень.

Оперативно-тактичні ситуації, в яких опиняється оперативний працівник кримінальної поліції під час досудового розслідування злочинів проти власності, вчинених у громадських місцях, характеризуються різноманітністю, й, умовно, можуть бути класифіковані на групи за низкою підстав.

В якості системоутворюючої ознаки, ми розглядаємо дії осіб під час вчинення ними злочинів згаданої групи. Перша ситуація типізується за злочинами корисливо-насищеністю спрямованості, що вчиняються в умовах очевидності, або такими діями злочинців, які не становлять складності для їхнього розпізнання потерпілими, очевидцями, оточуючими, а тим більше працівниками оперативних підрозділів й слідчими НПУ.

У ситуації, коли оперативні та слідчі підрозділи діють по «гарячих слідах», прийняття рішень про застосування оперативно-розшукового забезпечення в розслідуванні злочинів проти власності здійснюється тільки за індивідуальною оцінкою наявного слідчого матеріалу і має базуватися на об'єктивній можливості залучення для цих цілей інших сил і засобів НПУ (патрульних поліцейських, дільничних офіцерів поліції). Оперативно-розшукові можливості у вигляді окремих дій можуть й повинні плануватися і проводитися цілеспрямовано, оскільки слідчим шляхом і організаційно-адміністративними заходами, у таких випадках досягти бажаного результату, як правило, неможливо або вкрай важко.

Наступна ситуація характеризується раптовістю й організованістю дій злочинців, які вчиняють злочини проти власності в громадських місцях. У цьому випадку вчиненню злочину зазвичай передують ретельна підготовка, а нерідко злочинцями проводиться комплекс заходів, спрямованих на протидію правоохоронним органам.

На початковому етапі розслідування групових злочинів проти власності, вчинених у громадських місцях, фактори своєчасності і повноти доведення події і складу злочину, винності кожного з його учасників, ступеня їхньої організованості, озброєності тощо, мають визначальне значення для прийняття подальших важливих процесуальних рішень, таких як повідомлення про підозру, пред'явлення звинувачення підозрюваному, обрання для них запобіжного заходу, в тому числі пов'язаного з обмеженням волі, планування невідкладних слідчих дій для закріплення наявних і відшукування додаткових доказів.

Конкретна слідча ситуація на цьому етапі вимагає від працівників оперативних підрозділів створення оптимальних умов для виконання процесуальних рішень й дій. Тому на перший план виходить використання оперативно-розшукової інформації, зібраної у ході оперативного обслуговування території або ж у межах конкретної оперативно-розшукової справи. Якщо кримінальне провадження відкрите за фактом неочевидного злочину, оперативні підрозділи за письмовим дорученням слідчого приймають необхідні оперативно-розшукові міри для встановлення злочинця, під час чого з'являється реальна можливість у процесі використання оперативних можливостей забезпечити необхідною інформацією кримінально-процесуальну діяльність слідчого.

У виокремлених законом випадках оперативними підрозділами Національної поліції України заводяться справи оперативного супроводження кримінальних проваджень за фактом вчинення особливо тяжких злочинів, а також злочинами, передбаченими частинами третьою та четвертою статті 186, якщо причетні до їх вчинення особи не встановлені.

У межах такої справи оперативний працівник складає спільний зі слідчим план. У плані передбачаються узгоджені дії слідчого та оперативного підрозділу за кримінальним провадженням, визначаються основні та робочі версії, послідовність та терміни виконання запланованих дій і заходів, очікуваний результат та можливість його корегування. Оперативний працівник, під час провадження за справою оперативного супроводження кримінального провадження, уживає вичерпних заходів, спрямованих на пошук і фіксацію фактичних даних про причетність окремих громадян та груп до вчиненого кримінального правопорушення, викриття причин і умов, що сприяли його вчиненню, своєчасне та в повному обсязі виконання доручень слідчого чи прокурора, ухвал слідчого судді щодо проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій.

Під час планування заходів з використання оперативно-розшукових можливостей нарівні з проведенням С(Р)Д та НС(Р)Д, спрямованих на отримання на основі фактичних даних судових доказів, оперативними підрозділами та слідчими повинні розроблятися комбінації із зашифровки негласних сил, засобів й методів ОРД [1–4].

У цілому оперативно-розшукове забезпечення досудового розслідування злочинів проти власності, що вчиняються у громадських місцях, має, за допомогою інструментів, якими наділені оперативні працівники, сприяти у розв'язанні загальних і окремих завдань розслідування, а також забезпечувати слідчі дії за наступними напрямками:

– надання слідчому даних, отриманих оперативним шляхом, що сприяють об'єктивному оцінюванню показань підозрюваних (обвинувачених) й правильному будуванню тактики провадження процесуальних дій;

– визначати необхідність і можливість безпосередньої участі оперативного працівника у підготовці й проведенні слідчих дій;

– визначати можливості застосування оперативних комбінацій, спрямованих на підвищення ефективності слідчих дій.

Особливо важливе оперативно-розшукове забезпечення під час провадженні слідчих дій на початкових етапах розслідування зазначених видів злочинів: під час затримання підозрюваних, проведенні обшуків й допитів, очних ставок, впізнанні тощо.

Підводячи підсумки, можна констатувати, що оперативно-розшукове забезпечення досудового розслідування злочинів проти власності, що вчиняються в громадських місцях:

– є функціональним обов'язком органів досудового розслідування і оперативних підрозділів кримінальної поліції, заснованим на вимогах кримінально-процесуального та оперативно-розшукового законодавства;

– є запорукою успішного розслідування кримінальних проваджень, відкритих за фактом вчинення злочинів даної групи;

– будується в тісній взаємодії слідчих органів і оперативних підрозділів кримінальної поліції з урахуванням функціонального розмежування їхніх повноважень;

– дозволяє зберегти показання свідків базу, речові докази і нейтралізувати кримінальну протидію підозрюваних, обвинувачених, а також осіб з їхнього оточення [5].

Список бібліографічних посилань

1. Климчук М. П. Виконання доручень як форма взаємодії слідчих та оперативних підрозділів у кримінальному провадженні. *Вісник кримінального судочинства*. 2015. № 1. С. 54–58.

2. Подобний О. О. Нейтралізація протидії учасників організованих злочинних угруповань – складова оперативно-розшукового забезпечення кримінального провадження. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2015. № 16 (2). С. 90–92.

3. Подобний О. О. Оперативно-розшукове забезпечення кримінального провадження про корисливо-насильницьку організовану злочинну діяльність. *Форум права – Forum prava*. 2013. № 4. С. 300–305. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2013_4_52 (дата звернення: 10.10.2018).

4. Яцюк О. В. Непроцесуальні форми взаємодії слідчих та оперативно-розшукових підрозділів під час розкриття і розслідування злочинів, скоєних організованими групами. *Вісник Академії митної служби України. Сер.: Право*. 2009. № 1. С. 134–140.

5. Давиденко В. В. Загальні засади оперативно-розшукового забезпечення досудового розслідування злочинів проти власності, що вчиняються в громадських місцях. *Форум права – Forum prava*. 2017. № 5. С. 120–126. DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.1194127>.

Одержано 22.10.2018

УДК 343.71

Вадим Миколайович ДАВИДЮК,

докторант Харківського національного університету внутрішніх справ

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІСТУ ДЕФІНІЦІЇ «СИЛИ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ»

Розглядаючи діяльність держави, її правових інститутів і органів правопорядку, спрямовану на протидію злочинним проявам у суспільстві, можна констатувати, що одним з пріоритетних напрямків кримінальної політики держави є протидія злочинності [1]. Зокрема, чинне законодавство України у значній кількості нормативних актів саме вказане передбачає основним завданням правоохоронних органів, в тому підрозділів Національної поліції. Так, Закон України «Про Національну поліцію» визначає як пріоритетні напрямки діяльності вказаного органу: пріоритет превентивної діяльності над правоохоронною; максимальне дотримання принципу законності; комплексне використання всіх